

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Examen Confessariorum Repetitum

Schoonaerts, Gregor

Coloniæ Agrippinæ

VD18 14542323-001

Caput IV. De damno in bonis fortunæ per furtum & rapinam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41226

mendacii, aut restrictionis purè mentalis vitium committitur. Si modus assignatus fortè non arrideat, accipe alterum: cùm obligatio restitutionis certa, vel dubia, injustitiam formalem, aliudve peccatum nequaquam supponat, nihil famæ ejus metuendum, etiamsi debiti solutionem Confessario, ut ipse necessarium judicabit, in circumstantiis memoratis injungeret.

CAPUT IV.

De damno in bonis fortunæ per furtum, & rapinam.§. I. *De furto, & rapina.*

FURTUM est, *occulta rei aliena, Dominorationaliter invito, ablatio.* Rapina verò, *dum in presentia Domini quidquam aufertur:* specie differt à furto simplici, quia præter injuriam realem continet etiam personalem.

P. I. Quæ materia ablata est sufficiens constituendo peccatum mortale?

R. Hoc physicè determinari non posse, sed moraliter loquendo, ad peccatum mortale in Belgio videtur sufficiens materia, justum stipendium diurnum fabri lignarii, nempe 4. solidi.

Notandum, quòd eadem quantitas, quæ respectu extranei sufficit ad furtum grave, non semper sufficit ad culpam mortalem respectu filiorum in bonis paternis. Hinc

Re-

Regulæ dignoscendi domesticorum furta.

1. **A** Confessario consideranda est materiæ acceptæ qualitas. 2. Attendendum, an ea, quæ surripiuntur, impendenda sint usibus propriis, an verò, ut aliis dentur. 3. Pensanda est conditio Patris-familias, an sit pauper, dives, an liberalis in suos, an tenax. 4. Respicienda qualitas accipientis, an sit uxor, an filius, &c. 5. An Dominus rationabiliter invitus sit quoad substantiam, an quoad modum. Si filii, invitis parentibus, auferant notabilia, in divisione hæreditatis, vel alio modo tenentur ad restitutionem.

Ex his patet, quomodo plùs requiratur, ut furum uxoris sit grave, (quæ eleëmofynas ordinarias statui suo congruentes præstare tutò potest, quamvis maritus expressè non consenserit) quàm filii, &c. Ex his circumstantiis colligi potest, an domestici peccent graviter, an leviter. Adverte, quòd famuli, & ancillæ in materia pecuniaria, putà unius Imperialis, vix possint excusari à mortali, quia solet Dominus respectu similibum non tantùm esse invitus quoad modum, sed etiam quoad substantiam: dum autem surripiunt esculenta, & poculenta à suis Dominis, etiamsi per minuta furta tandem perveniant ad notabilem quantitatem, dummodo non surripiunt, ut dent aliis, vel vendant, per se non videtur esse mortale.

2. Assigna aliquos casus, in quibus uxor non peccat, etiamsi notabilem sumam surripiat marito.

1. Si eandem auferat de interpretativa viri licentia, V. G. Si vir rogatus facile concessisset.
2. Si eam summam expendat pauperibus in extrema, aut gravi necessitate constitutis.
3. Si in honesta recreatione eandem expendat, sinè notabili familiæ detrimento, qualis non est, si pro summa notabili ludat cum periculo rei domesticæ. Idem est, si expendat in statum decentem, aut ornatum, in eleëmofynas justas, eò quòd maritus quoad ea non sit inuitus, nisi irrationabiliter, cùm ille non solùm debeat uxori dare necessaria ad statum, sed etiam ad statum decentia.
4. Si eandem donet ad avertendum damnum familiæ, exemplo Abigail uxoris Nabal, quæ 1 Reg. 25. ad placandam Davidis iram minantis everisionem domûs Nabal, *Tulit ducentos panes, & duos utres vini, & quinque arietes coctos, &c.... Viro autem suo Nabal non indicavit.* Si eam expendat in bonum mariti, V. G. eleëmofynam ad ejus conversionem, eò quòd hoc casu uxor utiliter gerat negotia viri, & familiæ.
5. Si vir sit prodigus, & decoctor, poterit uxor aliqua surripere, & reservare, quæ sibi, aut suis erunt necessaria, idque ob eandem rationem.
6. Si vir sit absens, amens, furiosus, quia tunc administratio ad eam devolvitur, nisi aliundè à Magistratu sit provisum.
7. Si pater, mater, vel filius ex priori matrimonio indigeant non solùm quoad vitam, sed etiam quoad statum, poterit uxor illis providere

dere de bonis communibus, petita prius ad hoc mariti licentiâ, cum non sit æquum, quod hoc faciat inscio marito: si tamen vir renuat, neque jus suum possit uxor juridicè obtinere, poterit de sua dote, ejusque fructibus illis subvenire, cum obligationem naturalem non possit maritus impedire.

3. An licita sit occulta compensatio?

2. Aff. Si suis sit stipata conditionibus: 1. Est, dum quis sive in judicio, sive extra judicium aliter nequit rem suam obtinere, aut non nisi cum ingenti molestia, prolixis expensis, litibus, amicitiae jactura. 2. Ut caveatur periculum, nè debitor, vel detentor peccet ex conscientia erronea, perseverando in affectu non solvendi, vel detinendi, quod reverà quidem solutum est, sed existimat non esse solutum. Item ne ipsi postea, vel hæredes iteratò solvant. 3. Neque debitor, vel detentor, neque tertius pati potest detrimentum; hinc debes præcisè accipere rem tuam, si exstet, & non aliud æquivalens: si autem res tua non amplius exstet, vel si non sit res tua, sed tantum debita, prospiciendum est, ut non ex bonis alicujus tertii apud debitorem fortè depositis, sed ex rebus debitori propriis tibi solvas.

Hæc compensatio occulta famulis, & ancillis, licet viliori pretio elocaverint operam suam, illicita est. Patet ex propositione 37. ab Innoc. XI. proscripta: *Famuli, ac famule possunt occultè heris suis surripere ad compensan-*

sandam operam suam, quam majorem judicant salario, quod recipiunt.

4. Quale committunt peccatum Judices, vel Causidici, qui procrastinant causas pauperum, & expediunt causas divitum; item, qui vendunt judicia?

℞. Peccato rapinæ, quia intervenit violenta oppressio.

5. An peccato furti peccent sartores, &c. dum sibi retinent fragmenta panni, serici, telæ &c.

℞. Aff. Si sint talia, quæ possunt esse notabili usui dominorum.

6. Quid faciendum ei, qui bonâ fide detinet alienum?

℞. Quamprimùm sciverit alienum, tenetur rem ipsam restituere, si exstat cum fructibus, ex quibus factus est ditior, ne de eo dicatur: *Perseverat in affectu rem non suam detinendi.*

7. Quomodo per minuta furta peccatur?

Sciendum, quòd furta minuta diversimodè fieri possint. 1. Si quis ab eadem persona minutum aliquod sæpiùs auferat. 2. Si minuta ejusmodi surripiantur diversis. 3. Quando plures parum furantur ab eodem.

℞. 1. Qui animo corradendi summam notabilem, minuta furatur, in quolibet actu mortiferè delinquit, quia singuli actus procedunt ex voluntate mortaliter peccaminosa, cujus proinde malitiam attrahunt. Hinc Prov. 11. 5. 1. dicitur: *Statera dolosa abominatio est apud Dominum.*

¶ 2. Qui multa minuta diversis surripit, peccat mortaliter, quando ad summam pervenit notabilem: tunc enim verum est dicere, quòd rem alienam, & quidem gravem detineat, adeoque damnum inferat notabile, non quidem uni in particulari, sed communitati eorum, qui rebus suis privantur: & nisi hoc admittatur, omninò consequens est, quòd quis, citrà culpam gravem, amplas opes possit contradere.

C A S U S III.

Plures ingrediuntur, vel pratercunt vineam alterius, & unum singuli, vel duos botros decerpunt, sic tamen, ut ab omnibus simul inferatur possessori damnum grave. Quaritur, utrum singuli peccent mortaliter?

¶ Si omnes id faciunt communi consilio, vel instinctu, peccant singuli mortaliter, & obligantur ad restitutionem in solidum, casu quo contingat alios deficere. Ratio est, quia singuli cooperantur ad totum damnum, quod supponitur esse grave: si fiat merè causaliter, & alter non sit conscius furti alterius, singuli tantùm peccant venialiter, nec tenentur ad restitutionem, nisi pro illa parte damni, quam quilibet intulit; ideoque tantùm est obligatio sub veniali, quia singuli tantùm sunt parva causa damni.

§. 2. *De cooperantibus ad furtum.*

ET in præsentì de furto, & in alia de homicidio, detractione, & qualibet injustæ damni-

M

fica-

ficationis materia, sæpè necessaria est cooperantium mentio, & diversus diversorum in talem damnificationem influxus potest esse vel positivus, vel negativus. Accipe novem cooperandi modos:

*Jussio, consilium, consensus, palpo, recursus,
Participans, mutus, non obstans, non manifestans.*

Tenetur ad restitutionem mandans, etiam si explicitè, vel implicitè furtum &c. jubet effectu secuto, quia injustè damnificavit tertium; sive id fiat per se, sive per alterum, parum refert.

1. An mandans teneatur ad restitutionem, si mandati revocatio sit insinuata mandatario?
2. Si sit revocatio efficaciter insinuata ante operis mali executionem, mandans ad nihil tenetur, quia tunc nullo modo influit in damnum alterius: si autem mandatario non insinuaverit, vel si insinuaverit, & revocatio non sit insinuata, mandans non excusatur à restitutione, quia equidem moraliter influit in istam damnificationem.
3. An mandans excusetur à restitutione, eò quòd alter equidem mandasset?
4. Neg. Quia ideo non desinit influere in damnum &c.
5. An sola rati-habitio sufficiat, ut quis obligetur ad restitutionem?
6. Neg. Quia rati-habitio non est causa damni, nec in illud influit, sed est posterior; peccat tamen, qui ratum habet furtum &c.

Quæ dicta sunt de mandante, pariformiter

extende ad consulentem, excipe Casum unicum mox subnectendum.

4. Quid intelligitur per *consensum*?

℞. Hoc vocabulo significatur, quòd consentiens alterius damnificationi, fovens, approbans, vel suffragium ferens, si consensu suo, vel favore, &c. influat in actionem damnificativam, sit obnoxius restitutioni.

5. Quid intelligitur per *palponem, recursum*?

℞. Palpo est omnis adulator, qui actionem damnificativam laudat, vel omissionem ejus vituperat, & ignominia vertit.

Tenetur ad restitutionem, quando ita in damnum influit, ut moveat ad occidendum &c. extollendo actionem tamquam generosam, & omissionem ejus irridendo, vel exprobrando: dum autem palpo suâ adulatione, vel irrisione in damnum non influit, peccat quidem, sed ad restitutionem non tenetur.

Per *recursum* intelligitur receptatio furis, paritque obligationem restituendi, quando in damnum influit, ut si furta, vel etiam furem, vel furandi instrumenta domi recipias, occultes, si furem protegas, ipsi securitatem præstes, si furta vendas, &c. aliter judica, quando receptatio furis non influit in actionem damnificativam, ut si furem ad hospitium admittas, sicut alios viatores, &c.

6. Quid intelligitur per alios cooperandi modos?

℞. 1. Duplicis generis dantur participantes: unus participans est in damno, quod per alium in-

fertur, in quantum fit particeps prædæ, & ille tenetur ad restitutionem pro illa parte, quam accepit titulo rei acceptæ: alter participans est in actione damnificativa, concurrente ad ipsam actionem, V.G. deferendo scalas, agendo excubias, effringendo fores, asportando prædam, &c. & tenetur ad restitutionem injustæ damnificationis.

- R. 2. Per *mutum* intelligitur, qui debet immediatè damnum impedire, loquendo V.G. prohibendo, strepitum excitando, & interim tacet. Huc spectat: *Qui tacet* (dum loqui debet) *consentire videtur*.
- R. 3. *Non obstans* dicitur, qui debet auxilio suo damnum impedire, & non impedit, ut est ille, cui ex officio, vel contractu hoc incumbit.
- R. 4. *Non manifestans* est, qui debet alteri manifestare vel ante furtum, ut impediatur, vel post furtum, ut restituere cogatur. Hi omnes tenentur ad restitutionem, quando ex justitia debent impedire furtum ex officio, vel contractu, & non impediunt.

C A S U S IV.

Fur statuit hodiè furari à Joanne, vel ab aliquo indeterminatè, & impulisti, ut fureretur à Paulo: Item: Vult furari hodiè, & impellis, ut expectet in crastinum: an obligeris ad restitutionem?

R. Ad utrumque aff. Quia verè influis ad damnum, quod infertur Paulo, etiamsi fortè suaseris, ut minus auferat à Paulo, quàm erat ablaturus à Joanne, vel alio; aut ut potius fureretur

cras,

cras, quàm hodie, si in crastinum furtum tuo consilio influas,

CASUS V.

Fur erat determinatus ad furandum eodem prorsus modo, hoc est, equè multùm, equè citò, ab eodem, consilium tuum adjicis, an tenearis ad restitutionem?

R. Sub disjunctione: vel fur efficaciter determinatus propriâ suâ voluntate, insuper movetur tuo consilio, velut novo, & accessorio motivo, vel non; si primum, verè influis in damnum, consequenter restitutioni obnoxius es: saltem non videtur dubium, quin obligeris ad restitutionem, si fur tuo consilio fiat audacior, vel promptior ad furandum, vel citiùs furetur.

CASUS VI.

Instruxisti Petrum circa media ad furandum requisita, ante executionem ostendis, te pœnitere facti, imò deterres illum à furto, ita tamen, ut prædicta media per te suggesta, vel usum ipsorum non impediant; contingit, Petrum à te instructum furari, an ad restitutionem tenearis?

R. Aff. Nam mansit causa à te adhibita, scilicet instructio, vi cuius influis in furtum.

Nec refert, quòd mandans ad restitutionem non teneatur, si mandatum præviè retractarit, quia autoritas mandantis est unica causa movens ad furandum, ac proindè mandato cessante, cessat omnis causa influens.

CASUS VII.

Plures habent jus ferendi suffragium, scio majore

rem partem in electionem indigni ad aliquod officium inclinari, ego me illis adjungo; queritur, an ad restitutionem obliger?

Ante resolutionem nota, duobus potissimum modis fieri posse in præsentia materia, ut peragatur electio, & suffragantibus accedam.

Primus est, si valor electionis requirat omnium suffragia, & meum V. G. loco ultimo, vel penultimo dem.

Secundus, dum scio certò alia præcessisse in fatis magno numero, ut eligatur indignus, ita ut ille equidem futurus sit Consul V. G. Superior, &c. sive meum addam votum in favorem ipsius, sive non, & sic est de omni casu dandi suffragii in materia injusta. Sic etiam aliquis lucrabitur litem injustam, sive junior Consiliarius suum ferat judicium juxta præcedentes, sive non.

R. 1. Dum valor electionis requirit omnium suffragia, & ego pariter meum do indigno, teneor ad restitutionem, quia per meum suffragium sum causa electionis indigni, sicque influo in damna inde sequentia.

R. 2. Dum offero suffragium primus, vel saltem isto ordine, ut numerus suffragiorum antecedentium nondum sufficiat ad valorem electionis, tunc dando meum suffragium non tantum pecco, sed verè influo in electionem indigni, atque ita sum causa moralis damni sequentis. Sed quid si electio non requirat omnium electorum suffragia, & meum V. G. ultimo, vel penultimo loco addam, dum sum certus, alia suo numero
suffi-

sufficiencia præcessisse suffragia, an tunc eligendo indignum obliger ad restitutionem damnorum inde evenientium? R. Aff. Licet enim ante meum suffragium posita sit causa sufficiens ad electionem indigni, & injustæ electionis valorem, tamen eo ipso, quo votum meum superaddo in favorem electi, simul concuro ad eundem effectum, & quidem sic, ut electio accipiat robur à meo suffragio: siquidem electio pronuntiatur valida in vim omnium suffragiorum concordantium.

§. 3. *An omnes cooperatores jam descripti teneantur ad restitutionem in solidum?*

R. Esp. Eos teneri eo modo, quo cooperantur, id est, tenentur in solidum, sive ad restitutionem totius damni, supposito, quòd concurrant ad idem damnum totale: si autem ad partem dumtaxat concurrant, tenentur ad partem restituendam.

P. 1. Quo ordine prædicti tenentur ad restitutionem?

R. Cum S. T. 2. 2. q. 62. a. 7. ad 2. *Dicendum, quòd principaliter tenetur restituere ille, qui est principalis in facto: principaliter quidem præcipiens: secundario verò exequens: & consequenter alii per ordinem. Uno tamen restituente illi, qui passus est damnum, alius eidem restituere non tenetur: sed illi, qui sunt principales in facto, & ad quos res pervenit, tenentur aliis restituere, qui restituerunt.*

2. Quid est teneri primo loco ad restitutionem?

R. Est aliquem sic obligari, ut illo restituente cæteri fiant liberi, alio autem restituente, ipse eidem restituere teneatur.

Nota, si res aliena, vel sinè culpa, vel injustè occupata adhuc exstat, primo loco tenetur ille ad restitutionem, apud quem res exstat.

3. Quo ordine tenentur ad restitutionem, qui negativè cooperantur?

R. Non tenentur nisi post illos, qui positivè influxerunt, quia illorum influxus est posterior actione positivè cooperantium.

Solent plurimi hunc statuere ordinem restituendi inter negativè cooperantes, ut velint primo loco teneri non obstantem, secundo loco mutum, tertio non manifestantem: Quia non obstands tenebatur ponere majus impedimentum, & efficacius, quàm mutus, mutus verò efficacius, quàm non manifestans: Si quidem non obstands debebat furi resistere facto, quod est efficacius: mutus verò, & non manifestans tenebantur furi resistere solo verbo, mutus verò immediatè, non manifestans mediatè.

4. An, dum plures tenentur ad restitutionem, & damnum passus uni relaxat, reliqui sint liberi?

R. Aff. Si damnificatus remittat illi, qui obligatur antè alios; quia alii non obligantur, nisi deficiente priore; undè dum priori relaxata est obligatio, hoc ipso etiam pro cæteris onus exstinguitur: si autem damnificatus condonet

uni

uni ex posterioribus, anteriores non liberantur, quia priores tenentur independenter à posterioribus.

5. Quo ordine facienda est restitutio, quando non potest satisfieri creditoribus omnibus?

R. 1. Quando res exstat in specie apud furem, & certò cognoscitur esse aliena, debet restitui Domino, si notus sit, aliàs pauperibus, si non possit haberi notitia Domini.

R. 2. Præferendus est venditor rei cæteris creditoribus, quando res vendita quidem est emptori tradita, sed nondum transit in ejus dominium, quod fit, quando neque pretium est solutum, neque pignus, aut fide-jussor datus, quia res tunc verè est venditoris: si autem res transit in eamenti dominium, vel venditor fidens emptori pretium habuit pro soluto, venditor non habebit præferentiam ante alios creditores, quia res non est magis illi obstricta, quàm aliis.

R. 3. Si res non exstat in specie apud furem, debita certa debent solvi ante incerta. In hac materia secundùm consuetudinem loci attende diligenter jus præferentiæ.

6. Cujus expensis fieri debet restitutio?

R. 1. Si res detineatur ex delicto, V. G. furto, debet fieri expensis detentoris, quia æquum non est, ut Dominus cogatur rem suam cum gravamine proprio recuperare.

R. 2. Si Dominus aliò migraverit, & aliquæ expensæ fuissent necessariae pro rei suæ trans-

vectione,

vectione, casu quo tempore transmigrationis illam habuisset, tunc illæ expensæ meritò deducuntur iudicio prudentis viri.

R. 3. Si res detineatur non ex contractu, vel delicto, V. G. si sit inventa, debet restitui expensis Domini; si autem res detineatur ex contractu, videndum est, an contractus sit utilis soli debitori, an verò creditori, an utrique; si soli debitori, ut si equum habeat commodato, debitor gravatur expensis in restitutione faciendis: si contractus sit soli creditori utilis, tenetur creditor. Quod verò attinet ad tertium casum, videnda est consuetudo loci, & modus contrahendi tacitè, vel expressè.

7. Ad quid tenetur possessor malæ fidei?

R. Ad restitutionem rei ablatæ, & omnium rei fructuum naturalium, etiam illorum, ex quibus non est factus ditior. Responsio etiam habet locum in fructibus rei perceptis, et si Dominus non erat percepturus, V. G. furatus esse equum, ipsumque elocasti, teneris pretium elocationis restituere; quia sicut res quælibet suum in clamat Dominum, ita & fructus rei.

S. An, qui abstulit vitulum, qui factus est bos, satisfaciat restituendo vitulum?

R. Neg. Quia sicut res suo fructificat Domino, ita & melioratur.

Ut in similibus casibus furi restitutionem præscribas, notandæ duæ sunt regulæ. Prima, quòd deduci debeant, & defalcari expensæ, quas Dominus facere debuisset. Secunda, spes fru-

fructuum, aut lucri futuri non debet æqualiter æstimari cum fructu, lucroque præsentem.

Ratio prioris partis est, quia non minor est malitia furis, quàm simoniaci: de simoniaco dicit S. Thom. 2. 2. q. 100. art. 6. ad 3. *Si aliquis scienter, & propriâ sponte simoniacè accipiat Ordinem, vel Ecclesiasticum beneficium, non solum privatur, eo quod accepit, ut scilicet careat executione Ordinis, & beneficium resignet cum fructibus inde perceptis: sed etiam ulterius puni- tur, quia notatur infamiâ, & tenetur ad resti- tuendos fructus non solum perceptos, sed etiam eos, qui percipi potuerunt à possessore diligenti. Quod tamen intelligendum est de fructibus, qui supersunt, deductis expensis factis causâ fructuum.* Ratio posterioris partis est, quia spes obtinendi fructus non solet tanti æstimari, quàm fructus præsentem.

P. 9. Quomodo restitui debet res apud furem non meliorata?

R. 1. Si apud furem res in eodem statu perman- serit, sufficit, eam restituere, prout est, compen- sato tamen damno, si quod immerferit. Idem est de lucro cessante, cujus fur causa est.

R. 2. Si res apud furem sit facta deterior quoad valorem intrinsecum, & hoc acciderit negli- gentiâ furis, debet restitui secundùm existi- mationem, quàm habuit, dum fuit ablata, quia aliàs fur non ponit æqualitatem, manet- què injusta causa damni. Hoc habet locum, etiam si Dominus suâ culpâ permisisset fieri
rem

rem deteriore, si ipsam detinuerit. Ratio est, quia equidem verum est, quod fur non ponat æqualitatem inter rem ablatam, & eam, quam restituit: unde licet prævideam, quod Dominus ex prodigalitate proprias incenderet ædes, eo non obstante, si ego incendam, sum causa damni, ergo similiter.

¶ 3. Si res facta sit deterior quoad valorem extrinsecum, attendendum est, an Dominus rem esset venditurus, dum fuit ablata furto, & tunc restitutio debet fieri secundum æstimationem pretii pro illo tempore; & hoc videtur sufficere, ut fiat restitutio rei secundum se, considerato damno, quod fortè incurrit Dominus suâ re carendo tanto tempore, vel aliam similem emendo altiori pretio ob carentiam rei suæ ablatæ.

10. An, qui advertit se possidere rem furtivam, possit eam reponere in manus furis, ut pretium recuperet?

¶ Neg. Quemadmodum enim rem alicui tertio tradere non possum, ut pretium recuperem, ita nec furi.

11. Quæ causæ excusant à restitutione faciendâ?

¶ 1. Impotentia Physica, vel moralis. 2. Grave periculum imminens animæ, vel corpori. 3. Damnum tertii, vel ipsius creditoris securum. 4. Debiti remissio. 5. Via compensationis legitimæ. 6. Cessio bonorum: sed notandum, quod in hac materia multi fiant abusus coram Deo inexcusabiles; undè si quis cedit

cedat foro, & habeat bona, quibus creditoribus solvat, in foro poli à restitutione non excusatur: ut nec ille, qui postquam foro cessit, postea ad meliorem fortunam venit.

CAPUT V.

De Injuria, & Restitutione ob Nocumentum in fama, honore, & bonis temporalibus.

Fama est, plurimum estimatio de alicujus vita & moribus.

Honor est, Testificatio nostræ existimationis de excellentia alterius facta per externam exhibitionem reverentia, vel submissionis.

Detractio est, Occulta, & injusta ablatio fame alterius: Contumelia autem est, injusta, & aperta, & quasi in faciem ablatio fame aliene; hæc est peccatum detractioe gravius, utrumque tamen ex suo genere est mortale.

§. 1. *Quomodo peccet detractor, & Quomodo reparandus honor latus?*

Variis modis potest fieri detractio, quos comprehendit hoc Distichon:

*Imponens, augens, manifestans, in mala vertens;
Qui negat, aut minuit, reticet, laudatve remisit.*

Patet ex octo his modis, quatuor priores esse directos, posteriores quatuor indirectos. Quare detractio directè fit imponendo falsum, amplificando verum, detegendo occultum, & sinistrè interpretando benefactum.

In-